

Motion till riksdagen 2025/26:2315

av Sten Bergheden (M)

Villkoren för att kunna byta jobb mitt i livet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att utreda villkoren på arbetsmarknaden för att byta jobb mitt i livet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Dessvärre vittnar många personer särskilt i åldern från 50 år och uppåt att det är mycket svårt att hitta jobb i Sverige. Detta trots erfarenhet och kompetens, vilket pekar på att det är åldern som sådan som är ett hinder. Givetvis är det olika i olika branscher samt kan vara lättare eller svårare beroende på konjunktur. Ändock är detta ett utbrett problem och flera studier visar dessutom att problemen börjar redan i 40års-åldern.

Detta samhällsproblem drabbar individerna i fråga men också ekonomin i stort. För individerna innebär det avsaknad av utveckling, förlorad självkänsla och risk för tidig pensionering. För företagen medför dels att man missar kompetent arbetskraft dels att trögrörligheten gör att individer blir fast på positioner där de gör mindre nytta och därmed riskerar företagens utveckling och produktivitet att avstanna. För samhället handlar det om att ekonomin i stort utvecklas långsammare när arbetsmarknadens potential inte utnyttjas till fullo samt att det leder till svagare intäkter till välfärden.

Dessutom finns det på sina håll stor efterfrågan på arbetskraft, exempelvis inom välfärden. Det är alltså viktigt att vi ser till att de som kan och vill jobba gör det, och har möjlighet att göra det till högre åldrar än i dagsläget.

Det är positivt att det numer finns möjlighet till ett omställningsstöd för personer mitt i livet. Men om det är åldern som sådan som är problemet kommer nämnda stöd för många inte att vara en lösning på det här beskrivna problemet.

Samtidigt har vi ett statligt pensionssystem där ökad medellivslängd i befolkningen innebär att vi måste jobba allt längre upp i åren. Den riktålder som införs år 2026 och då sätts till 67 år har som syfte att leda till att nuvarande pensionsnivåer bibehålls, men alltså inte att de höjs. Jobbar man inte till riktåldern blir pensionen än lägre.

Vi har alltså en arbetsmarknad där många medelålders inte kommer till sin rätt samtidigt som kraven växer på ett arbetsliv som ska nå allt högre åldrar. Detta går helt enkelt inte ihop. Det är därmed uppenbart att vi inte kan fortsätta med en arbetsmarknad där många medelålders upplever att de ratas, och en del i 60-årsåldern ger upp och går i pension istället. Det är ett slöseri på det mänskliga och samhällsliga planet.

Som nämnts finns det en lång rad studier som visar att det är svårt för medelålders att byta och hitta jobb i Sverige samt att detta ofta beror på åldern. Frågan huruvida det finns strukturella åldersproblem på arbetsmarknaden som sådan behöver därför inte utredas och det har tidigare funnits en delegation för senior arbetskraft som tittat på flertalet aspekter i sammanhanget. Men verkstad med konkreta förslag som gör skillnad saknas tyvärr.

Därför bör bättre villkor på arbetsmarknaden redan från medelåldern införas. Exempel på detta kan vara att staten ser över stelbenta regelverk inom anställningsvillkoren och att sänka arbetsgivaravgifterna för medelålders. Eller att arbetsgivare som anställer medelålders på annat sätt premieras antingen tillfälligt eller mer permanent. Sverige kan inte fortsätta som det är idag, det missgynnar både den ekonomiska utvecklingen och individerna i fråga.

Sten Bergheden (M)